

EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI
AEGEAN REGION CHAMBER OF INDUSTRY

İMALAT SANAYİİNDE KAPASİTE KULLANIM DURUM RAPORU 2020/III

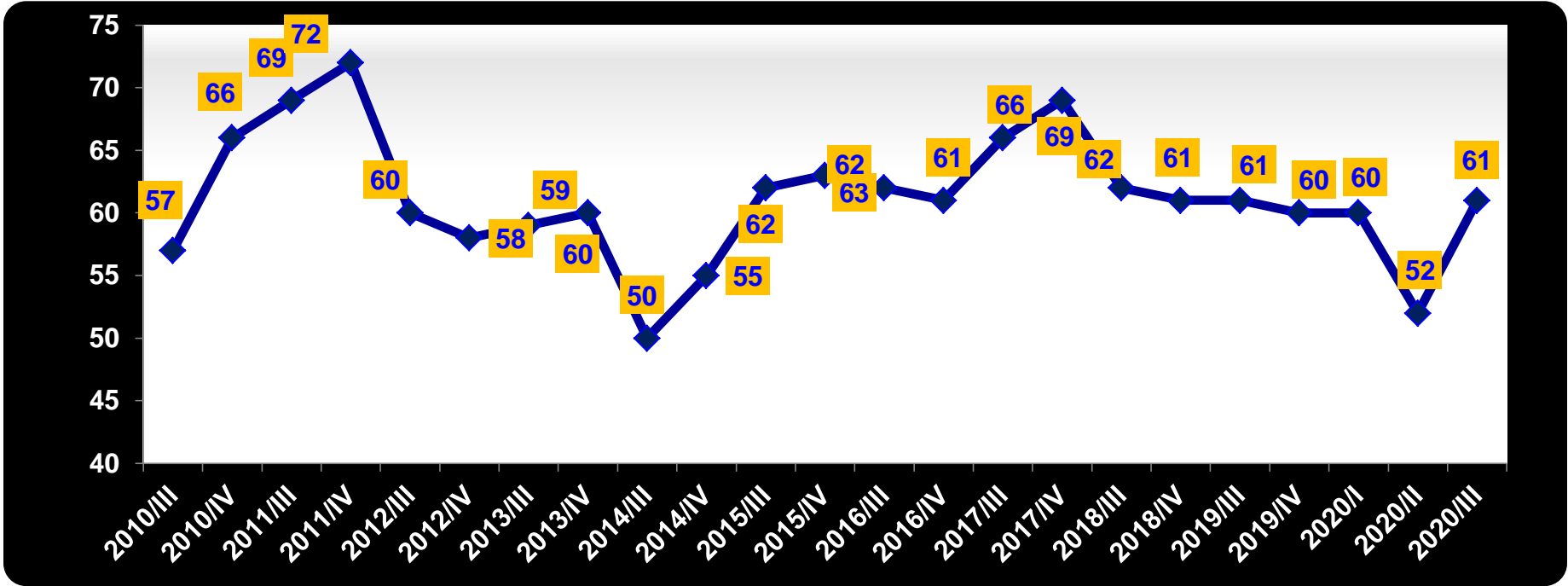
KASIM 2020

AÇIKLAMA

- Ege Bölgesi Sanayi Odası olarak; 1980 yılından bu yana **«İmalat Sanayiinde Kapasite Kullanım Durumu»** çalışmasını yürütüyoruz.
- Merkez Bankası tarafından açıklanan aylık **Kapasite Kullanım Oranı** çalışmamızın da ana sorusunu oluşturmaktadır.
- Geçmişte kitap olarak basılan çalışmayı, 2018 yılından itibaren de kapsamlı bir rapor olarak kamuoyuna sunmak istedik.
- Çalışma; mevcut çeyrekte **gerçekleşen durum** ve sonraki çeyrekte **beklentilere** ilişkin önemli fikirler vermektedir
- **133** üyemiz, 2020 yılı III. çeyrek için hazırlanan anket çalışmasına katılmıştır.
- Çalışma, **3 ayda bir** kısa bir anket ile üyelere sorulan sorulardan derlenmektedir.

EBSO KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)

Kapasite Kullanım Oranı, kullanılan üretim kapasitesinin yüzdesidir.

Kapasite Kullanımı, ekonomideki genel büyüme ve talebi yansıtmaktadır.

Değişimler; firmaların maliyet, karlılık ve nakit akışlarında değişimlere yol açtığı için yakından takip edilir.

EBSO üyelerine 3 ayda bir sorulan kapasite kullanım oranı, 2020 yılı III. çeyrekte **%61**'dir. 2020 yılının üçüncü çeyreği için ankete cevap veren firmaların **%19'u** tam kapasite ile, **%81'i** atıl kapasite ile çalıştığını belirtmiştir.

EBSO SEKTÖREL KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)

SEKTÖR ADI	KKO (%)
TEKSTİL VE DERİ ÜRÜNLERİ SANAYİ	52,71
GIDA SANAYİ	65,50
TÜKETİM	59,10
KAĞIT VE BASIM SANAYİ	65,56
AĞAÇ VE MOBİLYA SANAYİ	61,25
ÇEŞİTLİ İMALAT SANAYİ	69,38
KİMYA VE KİMYASAL ÜRÜNLER SANAYİ	61,74
İNŞAAT SANAYİ	34,20
DEMİR-ÇELİK, METAL VE DÖKÜM SANAYİ	64,17
ARA ÜRETİM	59,38
MADEN, TOPRAK, MERMER ve CAM SANAYİ	76,32
TAŞIT VE OTOMOTİV YAN SANAYİ	73,00
MAKİNA SANAYİ	56,00
ELEKTRİK-ELEKTRONİK SANAYİ	43,55
YATIRIM	62,22

KARŞILAŞTIRMALI KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)

TÜRKİYE

2020/III

• %73

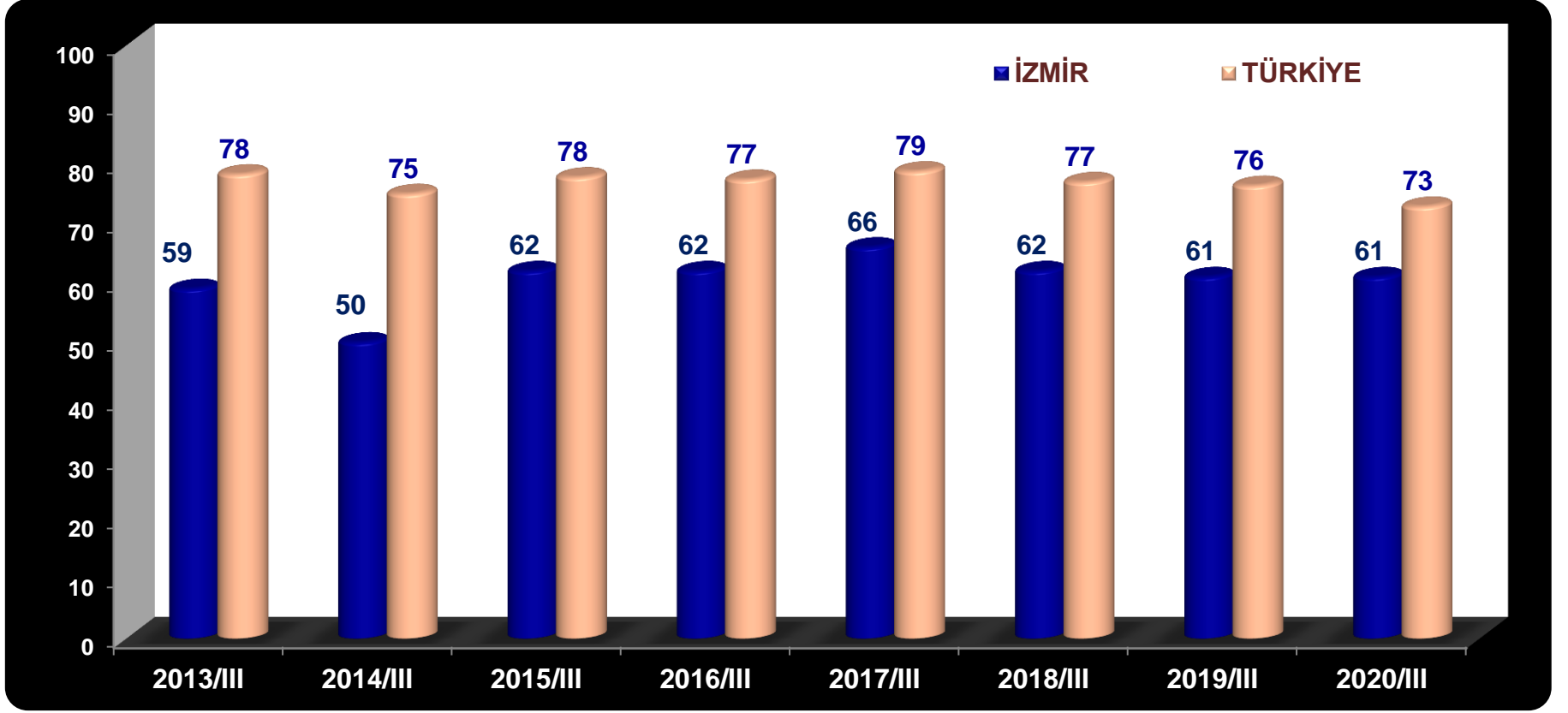
EBSO

2020/III

• %61

EBSO üyelerinin kapasite kullanım oranının daha düşük görünmesi, teknik olarak işletmelerin geleceği düşünerek gereğinden büyük kurulması ile ilişkilendirilebilir. Bununla birlikte; gerek Türkiye geneli, gerekse Kocaeli ile kapasite kullanım eğilimlerinin benzeşmesi ölçümün sağlıklı olduğunu da ortaya koymakta olup, **bir önceki çeyreğe göre Türkiye genelinde 10 puan, EBSO'da 9 puan artmıştır.**

YILLAR İTİBARI İLE III. ÇEYREK KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)

Son 10 yılın II. çeyrek kapasite kullanım oranı ortalaması; EBSO üyelerinde %61, Türkiye genelinde %77'dir.

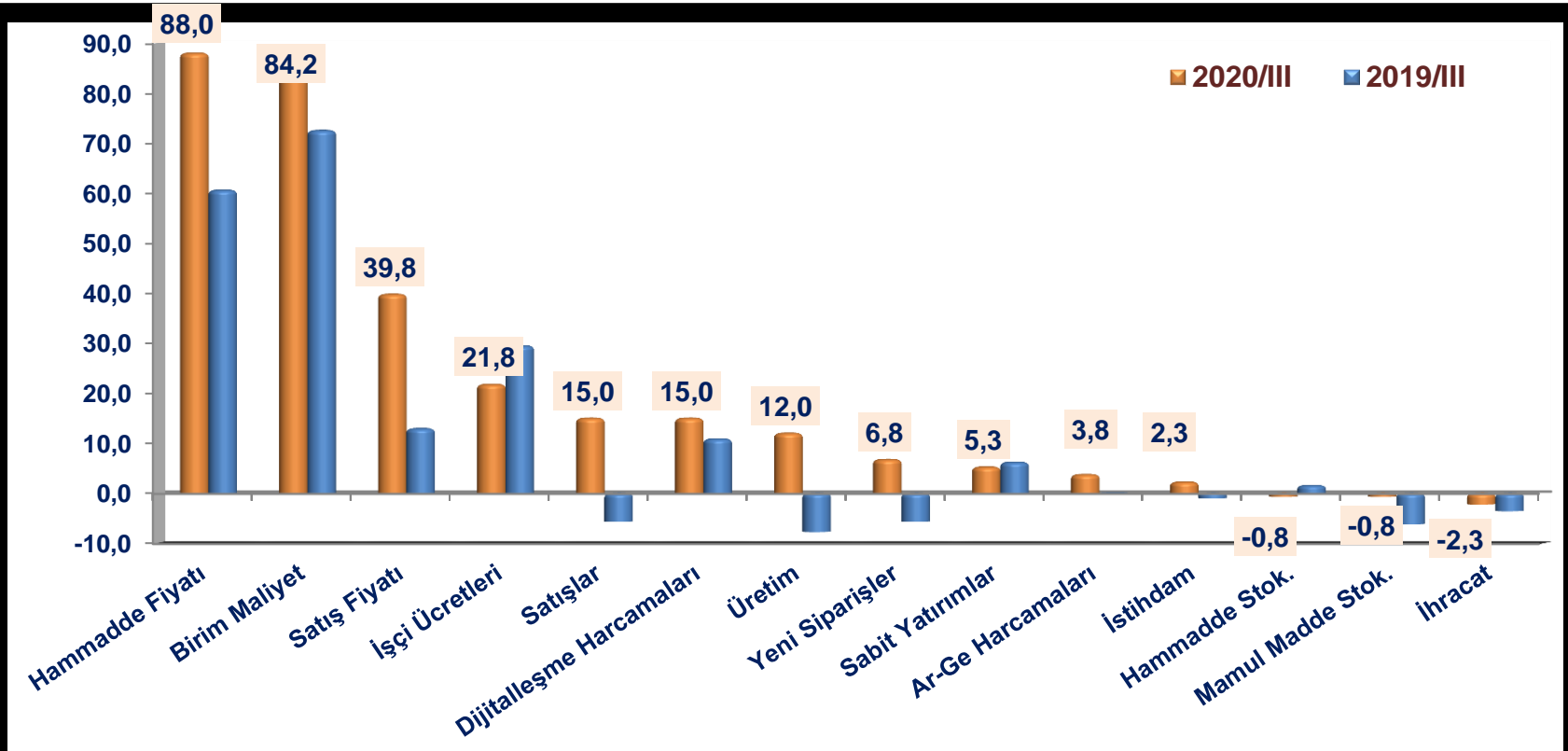
2020 yılı II. çeyreğinde %52 ile 2009 yılından beri en düşük seviyede gerçekleşmesinin ardından, III. çeyrek kapasite oranı %61'e yükselmiştir.

2020 YILI III. ÇEYREK AÇIKLANAN VERİLER

EKONOMİK GÖSTERGELER - TÜRKİYE	2020/II	2020/III	DEĞİŞİM
Kapasite Kullanım Oranı (%)	63,4	72,8	9,4
Ekonomik Güven Endeksi	62,2	85,5	23,3
Reel Kesim Güven Endeksi	78,7	104,1	25,4
Tüketici Güven Endeksi	59,0	67,5	8,5
PMI	42,7	54,7	12,0
Dolar	6,85	7,20	%5,1
Euro	7,65	8,42	%10,1
Yİ ÜFE (%)	6,1	11,4	5,3
Karşılıksız İşlemi Yapılan Çekler (Adet)	67.221	37.876	%-43,7
Karşılıksız İşlemi Yapıldıktan Sonra Ödenen Çekler (Adet)	15.765	7.667	%-51,4

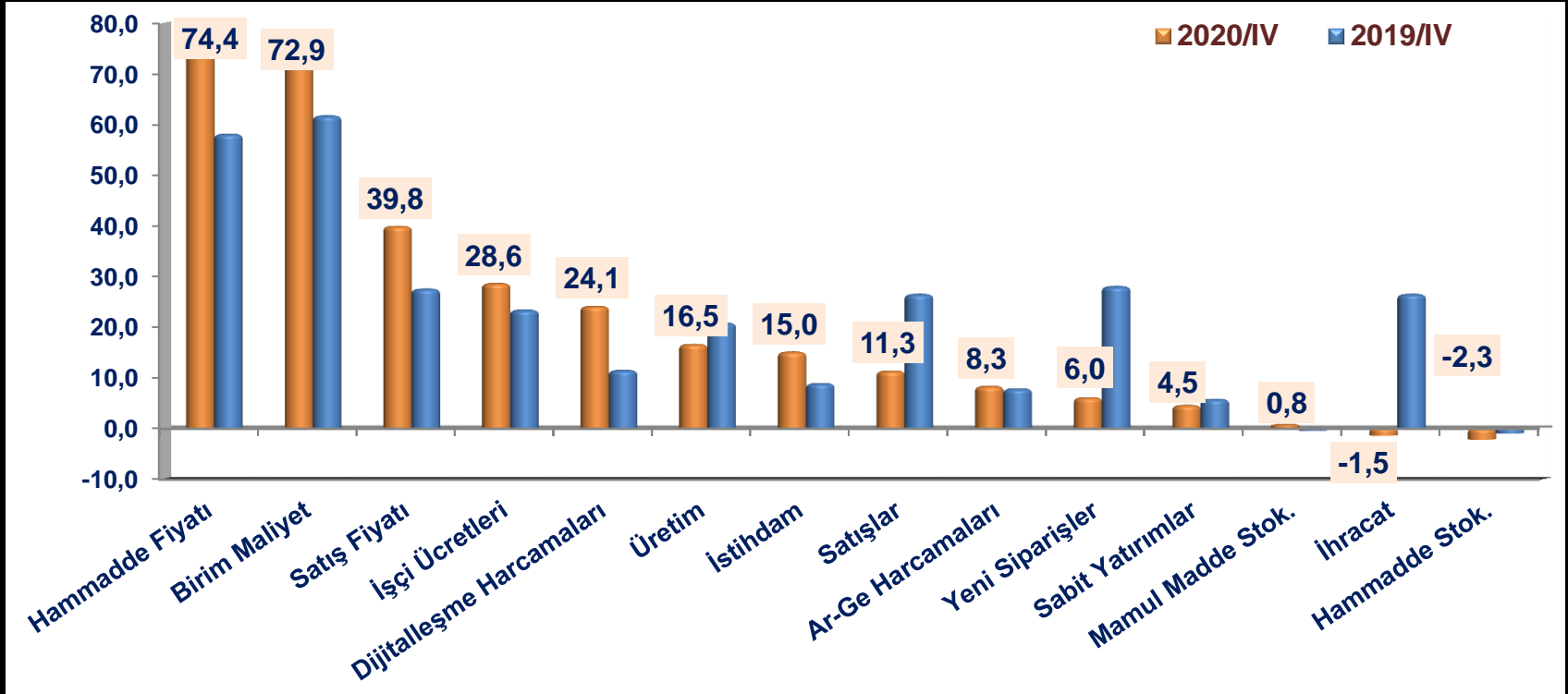
2020 yılı III. çeyrek verileri, bir önceki çeyrek ile kıyaslandığında; Ekonomi Güven Endeksi, Reel Kesim Güven Endeksi, PMI ve Kapasite Kullanım Oranında artış gözlenmiştir. Artışlardaki temel gerekçe, Covid-19 pandemisi sebebiyle uygulanan karantina uygulamalarının yaz aylarında kısmen gevşetilmiş olmasıdır.

2020 YILI III. ÇEYREKTE NET GERÇEKLEŞME

Net gerçekleşme; ilgili başlıklarda gerçekleşen artış ve azalışın farkından elde edilir. Üyelerin **%88'i** 2020'nin üçüncü çeyreğinde ilk sırada, **hammadde fiyatının** arttığını ifade etmiştir. Onu, birim maliyet ve satış fiyatı izlemiştir.

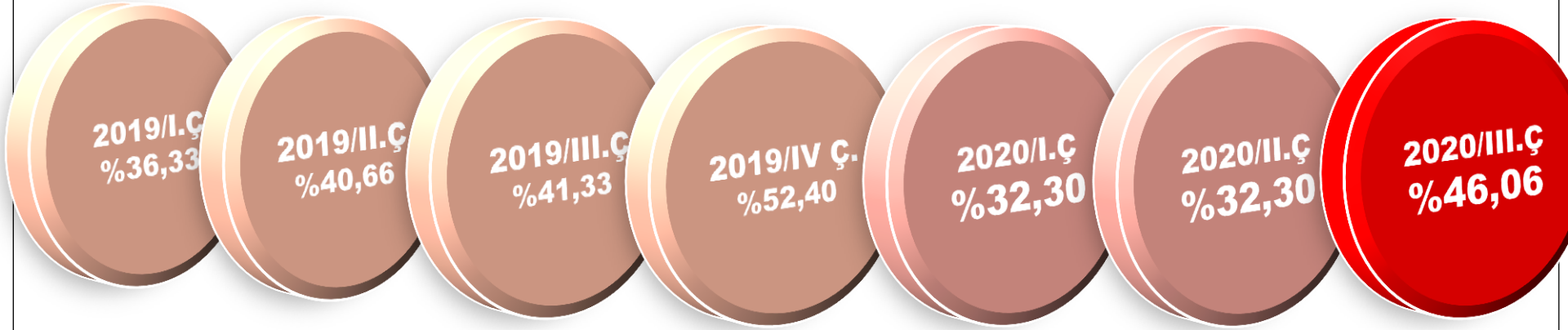
2020 YILI IV. ÇEYREK İÇİN NET BEKLENTİLER

Üyelerin **%74,4'ü**, 2020 yılının dördüncü çeyreğinde **hammadde fiyatının** ilk sırada artacağını, birim maliyet ve satış fiyatının bunu izleyeceğini belirtmiştir.

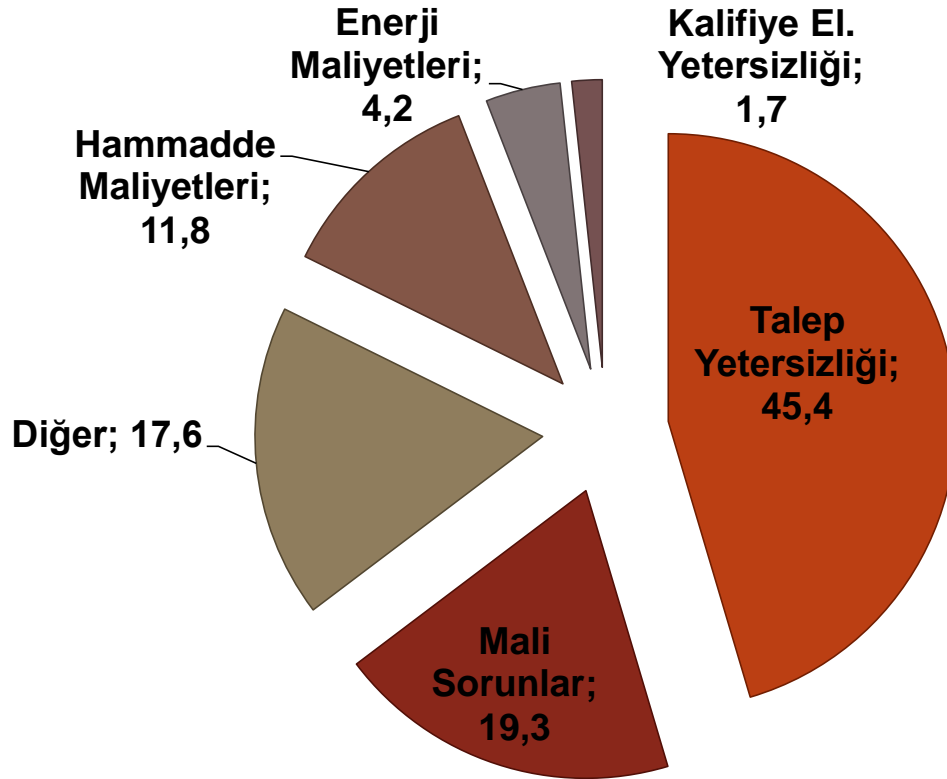
FASON ÜRETİM PAYI

2020 yılı üçüncü çeyrekte **fason üretim oranı %46,06** olarak **gerçekleşmiştir.**

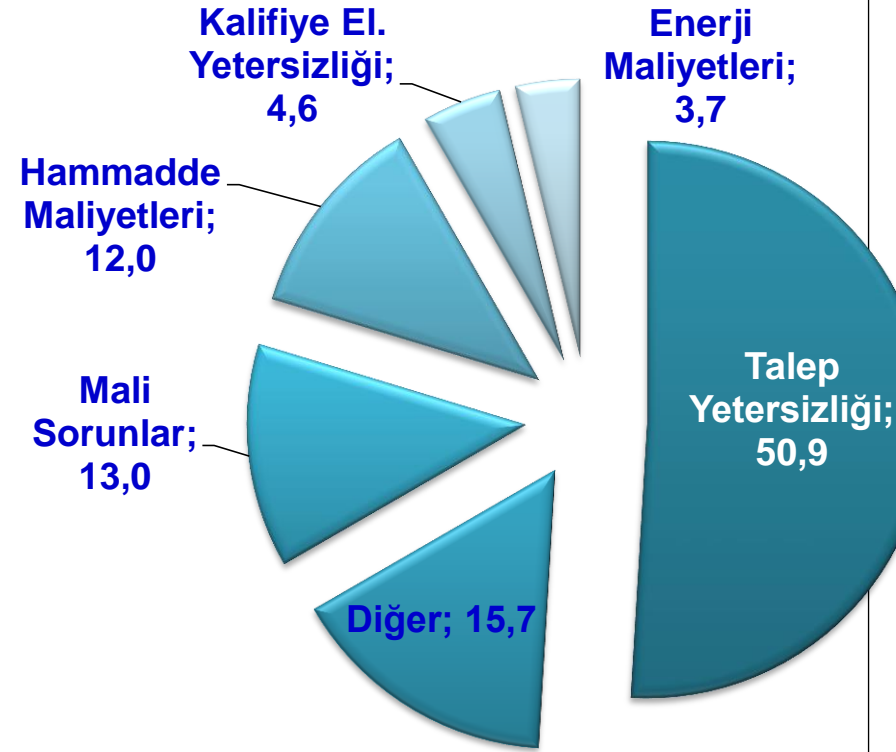

ATIL KAPASİTE İLE ÇALIŞMA NEDENLERİ

2020/II

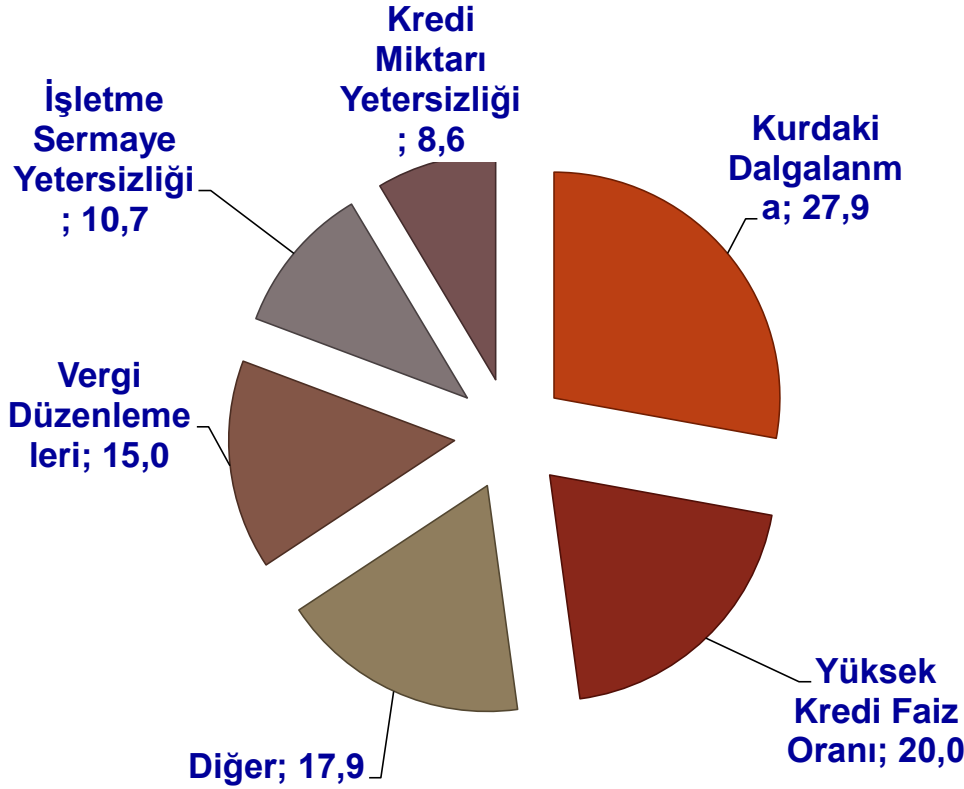
2020/III

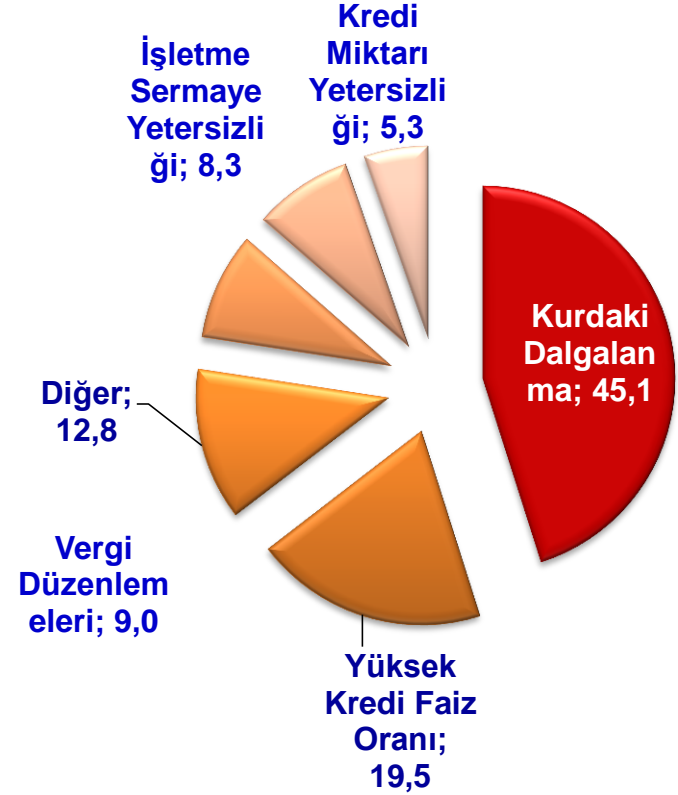
2020 yılının üçüncü çeyreği için ankete cevap veren firmaların **%50,9'u talep yetersizliğini**, atıl kapasite ile çalışmada öncelikli olarak göstermektedir. İkinci sırada diğer sebepler, üçüncü sırada mali sorunlar yer almıştır.

MALİ SORUNLARIN NEDENLERİ

2020/II

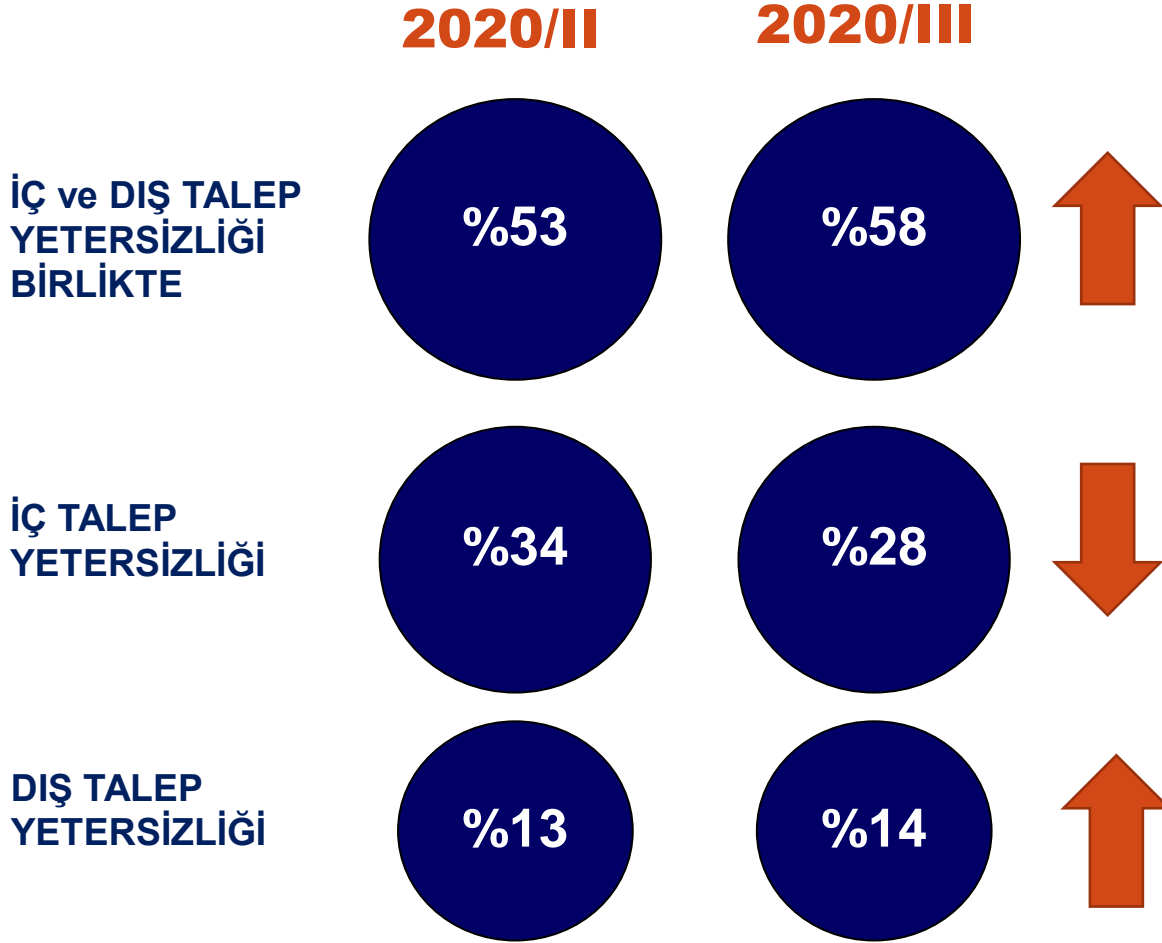
2020/III

2020 yılı III. çeyrekte mali sorunların nedenleri;

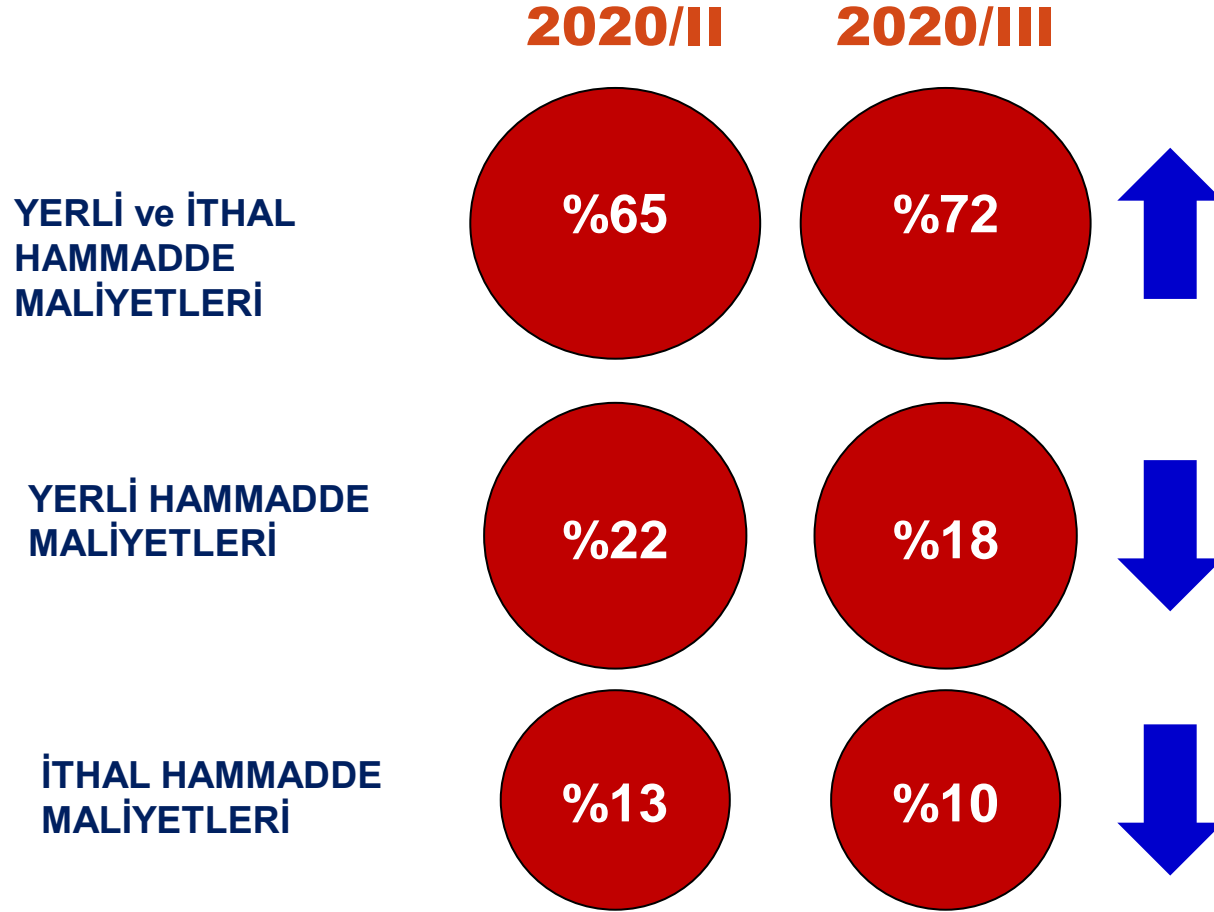
%45,1 ile ilk sırayı **Kurdaki Dalgalanmalar**, ikinci sırada **%19,5** ile **Yüksek Kredi Faiz Oranı**, üçüncü sırada **%12,8** ile **diğer sebepler** gelmektedir.

TALEP YETERSİZLİĞİ SEBEPLERİ

Atıl Kapasite ile çalışma nedenlerinden ilk sırada gösterilen talep yetersizliğinde 2020 yılı ikinci çeyrekte firmaların **%58'i iç ve dış talep yetersizliğinin birlikte yaşandığını** belirtmiştir.

HAMMADDE MALİYETLERİ

Atıl Kapasite ile çalışma nedenlerinden 4. sırada gösterilen hammadde maliyetlerinde 2020 yılı ikinci çeyrekte firmaların **%72'si hem yerli hem de ithal hammadde temininde** sorun yaşamıştır.

EK TABLO 1 ATIL KAPASİTE İLE ÇALIŞMA NEDENLERİ

(%)	Mali Sorunlar	Talep Yetersizliği	Hammadde Maliyetleri	Enerji Maliyetleri	Kalifiye Eleman Yetersizliği	Diğer
2016/I	11,1	18,6	15,3	17,2	20,1	17,8
2016/II	10,8	17,9	18,6	15,2	20,7	16,8
2016/III	10,2	16,3	16,0	16,4	22,7	18,4
2016/IV	9,4	15,3	17,9	17,0	21,7	18,8
2016/YILLIK	10,3	17,0	17,0	16,5	21,3	17,9
2017/I	7,6	17,1	15,9	17,7	23,1	18,6
2017/II	9,9	13,7	18,0	18,6	19,6	20,2
2017/III	8,3	16,5	17,6	18,0	21,0	18,7
2017/IV	6,9	17,7	17,3	21,3	19,9	17,0
2017/YILLIK	8,2	16,3	17,2	18,9	20,9	18,6
2018/I	6,6	15,3	19,2	18,7	22,4	18,0
2018/II	12,1	40,3	18,5	6,5	9,7	12,9
2018/III	14,0	36,3	21,7	5,1	8,3	14,6
2018/IV	18,5	35,7	15,3	5,1	4,5	8,9
2018/YILLIK	12,8	31,9	18,7	8,8	11,2	13,6
2019/I	16,7	41,7	13,7	3,0	2,4	7,1
2019/II	15,8	39,8	13,5	3,8	1,5	9,8
2019/III	22,3	35,8	12,4	4,1	2,6	9,3
2019/IV	12,6	40,7	11,1	7,4	3,0	11,9
2019/YILLIK	16,9	39,5	12,7	4,6	2,4	9,5
2020/I	16,9	46,5	14,1	9,9	2,8	9,9
2020/II	19,3	45,4	11,8	4,2	1,7	17,6
2020/III	13,0	50,9	12,0	3,7	4,6	15,7

Kaynak: EBSO Araştırma

EK TABLO 2 MALİ SORUNLARIN NEDENLERİ

(%)	Yüksek Kredi Faiz Oranları	Kredi Miktarı Yetersizliği	İşletme Sermaye Yetersizliği	Vergi Düzenlemeleri	Kurdaki Dalgalanmalar	Diğer
2016/I	16,8	21,7	22,3	20,6	-	18,6
2016/II	18,3	22,5	22,5	21,6	-	15,2
2016/III	15,4	21,0	24,5	20,7	-	18,4
2016/IV	16,2	20,4	22,3	20,3	-	20,8
2016/YILLIK	16,7	21,4	22,9	20,8	-	18,3
2017/I	16,5	23,5	21,2	21,1	-	17,7
2017/II	16,5	22,3	23,4	19,7	-	18,1
2017/III	15,0	22,6	24,2	19,7	-	18,6
2017/IV	13,8	22,4	20,5	21,4	-	21,9
2017/YILLIK	15,5	22,7	22,3	20,5	-	19,1
2018/I	14,5	21,8	22,6	20,7	-	20,3
2018/II	34,7	4,8	8,1	7,3	36,3	11,0
2018/III	34,4	5,2	6,3	4,2	41,7	8,3
2018/IV	35,7	3,8	8,3	6,4	38,2	7,6
2018/YILLIK	29,8	8,9	11,3	9,7	38,7*	11,8
2019/I	38,7	7,1	7,7	4,2	38,1	4,2
2019/II	40,6	4,5	6,8	7,5	33,1	7,5
2019/III	36,3	5,7	7,8	5,7	36,3	8,3
2019/IV	26,7	6,7	11,1	10,4	35,6	9,6
2019/YILLIK	35,6	6,0	8,4	7,0	35,8	7,4
2020/I	27,8	10,1	12,7	7,6	30,4	11,4
2020/II	20,0	8,6	10,7	15,0	27,9	17,9
2020/III	19,5	5,3	8,3	9,0	45,1	12,8

*Son 3 çeyreğin ortalamasıdır.

Kaynak: EBSO Araştırma

EK TABLO 3 FASON ÜRETİM

DÖNEM	FASON ÜRETİMİN TOPLAM ÜRETİM İÇİNDEKİ PAYI (%)
2015/I	26,14
2015/II	30,44
2015/III	41,24
2015/IV	43,28
2016/I	30,14
2016/II	51,85
2016/III	34,78
2016/IV	36,49
2017/I	30,25
2017/II	38,12
2017/III	47,17
2017/IV	27,06
2018/I	25,26
2018/II	21,50
2018/III	48,86
2018/IV	37,91
2019/I	36,33
2019/II	40,66
2019/III	41,33
2019/IV	52,40
2020/I	35,33
2020/II	50,14
2020/III	46,06

Kaynak: EBSO Araştırma